

zwingbar: श्रन्योपयि: Spr. (II) 2698. प्राकारायाणि R. 6, 17, 8. Ueberaus häufig steht bei शक्य ein infin. (vgl. das pass. von शक्), wobei folgende Constructionen zu bemerken sind: 1) शक्यम् wird unpersönlich gebraucht: गतव्ये न चिरं स्थातुमिह शक्यम् MBh. 1, 6027. न च शक्यं पुनर्गत्तुं मया वारणसाह्वयम् 5, 6002. 6033. 13, 4806. R. 2, 26, 25. 34, 48. 3, 53, 28. स्थातुं नियोक्तुर्दशक्यमये Ragh. 2, 56. न शक्यं रतितुं प्राणान् R. 3, 41, 24. श्रन्वष्टुं पदवीं चास्य न शक्यं गृहादते 4, 10, 7. — 2) शक्य richtet sich in Geschlecht und Zahl nach dem Subject und der infin. wird passivisch übersetzt: नैव वाचा न मनसा प्राप्तुं शक्यो न चतुषा Kathop. 6, 12. ÇĀṆKH. Çr. 1, 17, 8. (दृष्टः) न शक्यो न्यायतो नेतुं सक्तेन विषयेषु च M. 7, 30, 9, 10. 263. Pat. zu P. 1, 1, 62. Bhag. 6, 36. MBh. 1, 5909. 5921. 3, 1730. 1759. 2346. 2657. 3050. 8772. 8, 7207. 7252. R. 1, 8, 17. 58, 3. 67, 8. 2, 27, 15. शक्या निद्रा मया लब्धुम् 51, 9. 86, 10. 3, 53, 47. Ragh. 2, 49. 12, 17 (अशक्य). ÇĀk. 153. Spr. (II) 1870. 3413. (I) 2129. 2408. Kathās. 18, 75. 267. RĀGA-TAR. 1, 441. 7, 617. Daçak. 66, 16. Sarvadarçanas. 28, 10. 36, 2 (अ०). 49, 5. शक्यतम eben so construiert Spr. (II) 3485, v. 1. — 3) nom. sg. neutr. शक्यम् ohne Rücksicht auf das Geschlecht und die Zahl des Subjects: स च दोषः प्रयत्नेन न शक्यमतिवर्तितुम् (so ed. Bomb.) MBh. 3, 16679. शक्यमङ्गरालिङ्गितुं पवनः ÇĀk. 53. नहि शक्यमुपेतितुं कुपिता MĀLAV. 58. न साक्षैकात्तरसानुवर्तिना विभूतयः शक्यमवाप्तुम् Spr. (II) 3485. शक्यं (v. 1. शक्यो) वारयितुं जलेन कुतभुक् (I) 2929. fg. Die folgenden Beispiele gehören hierher oder zu 1), je nachdem man das subst. als nom. oder als acc. fasst: नहि देहभृता शक्यं त्यक्तुं कर्माण्यशेषतः Bhag. 18, 11. तानि सर्वाणि संपतुं शक्यं राम जितेन्द्रियः R. 3, 13, 5. — 4) in der Bed. *gezwungen werden könnend* *Etwas zu thun*: न संभ्रमं गतुमर्हं हि शक्या (शक्ये MBh. 3, 15660 in beiden Ausgg.) त्वया Draup. 5, 22. — Vgl. यावच्छक्यम्.

शक्यता f. nom. abstr. von शक्य. विरुद्धयोर्जीविपर्ययोः स्वतृपैक्यस्य प्रतिपत्तुमशक्यतया Sarvadarçanas. 49, 18.

शक्यत्व n. desgl.: निरुत्तेर्वक्तुं शक्यत्वात् Sarvadarçanas. 119, 15. अ० 81, 7. Comm. zu TS. Prāt. 21, 7.

शक्यसामत्तता (von शक्य + सामत्त) f. die Lage, da man die angrenzenden Fürsten zu bezwingen vermag, Kām. Nitis. 4, 7.

शक्र (von 1. शक्) UṆĀDIS. 2, 13. 1) adj. *vermögend*, stehendes Beiwort des Indra: विश्वानि शक्रो नर्याणि विद्वान् RV. 4, 16, 6. 5, 34, 8. 4. कृषामि शक्रं पुरुहूतमिन्द्रम् 6, 47, 11. 7, 20, 9. 104, 20. fg. 8, 2, 23. स नः शक्रश्चिद्रा शक्रत् 32, 12. AV. 8, 1, 8. 12, 1, 37. LĪT. 1, 4, 5. Götter überh. AV. 3, 21, 4. 11, 6, 12. 18. TBa. 2, 4, 2, 4. die Marut RV. 1, 166, 1. die Açvin 2, 39, 3. 10, 24, 4. Pūshan 8, 4, 15. — AV. 5, 1, 7. 28, 8. Auch die Anknüpfung an 2. शक् *mittheilsam*, *hilfreich* ist für die alte Sprache zulässig. — 2) m. a) ein Name Indra's AK. 1, 1, 37. Trik. 3, 376. H. 172. an. 2, 460. MND. r. 88. HALĪS. 1, 54. 5, 40. NĀRĪJAṆOP. in Ind. St. 1, 381. MBh. 3, 1724. 2123. 3043. 13, 330. HARIV. 3789. fg. R. 1, 1, 6. 6, 8. 26. 2, 91, 13. 3, 49, 41 (v. 1. शुक्र und so auch ed. Bomb.). 54, 8. Ragh. 1, 75. 3, 39. VARĀH. BṚH. S. 32, 6. 33, 20. 43, 6. RĀGA-TAR. 4, 224. VP. 78. BRAHMA-P. in LA. (III) 50, 8. 53, 20. Verz. d. Oxf. H. 27, a, 17. 44, b, 25. fg. 103, a, 29. Herr des Nakshatra Ġeshthā WEBER, Nax. 2, 374. 379. VARĀH. BṚH. S. 98, 5. 12. der 7ten Tithi 99, 1. ein Āditja MBh. 1, 2523. HARIV. 175.

VP. 122. BHĀG. P. 6, 6, 37. — LALIT. ed. Calc. 8, 20. 9, 43 u. s. w. BURNOUF, Intr. 131. ein Ġātaka Buddha's Vjāpi beim Schol. zu H. 233. — b) *Wrightia antidysenterica* R. Br. AK. 2, 4, 2, 47. Trik. H. an. MED. — c) *Terminalia Arguna* W. und A. H. an. MED. — Vgl. श्रुति०, पृथिवी०, भू०.

शक्रकामुक n. Indra's Bogen d. i. der Regenbogen VARĀH. BṚH. S. 44, 25. शक्रकुमारिका f. = शक्रकुमारी KĀLIKĀ-P. im ÇKDr. unter शक्रमातृका. शक्रकुमारी f. ein kleiner Flaggenstock neben Indra's Banner VARĀH. BṚH. S. 43, 39.

शक्रकेतु m. Indra's Banner VARĀH. BṚH. S. 43, 14. 37. स तूर्णं पातितस्तेन रावणः शक्रकेतुवत् R. 7, 23, 2, 39.

शक्रक्रीडाचल m. Indra's Vergnügungsberg, Bez. des Meru HALĪS. 1, 136.

शक्रगोप m. = इन्द्रगोप ĠĀTIDH. im ÇKDr. ein rother Käfer, *Coccinelle* MBh. 8, 2918. HARIV. 3552. 4352. Suçr. 1, 22, 18.

शक्रचाप n. Indra's Bogen d. i. der Regenbogen MBh. 6, 5029. 7, 5732. 8, 960. HARIV. 3550. R. 4, 2, 7. VARĀH. BṚH. S. 28, 16. 36, 3. 80, 14.

शक्रचापाय् (von शक्रचाप) ०पते einen Regenbogen darstellen, ihm gleichen HARIV. 3528.

शक्रज m. Krähe Trik. 2, 5, 20. — Vgl. ऐन्द्रि.

शक्रजनित्री f. Indra's Mutter, Bez. des grössten Flaggenstocks neben Indra's Banner VARĀH. BṚH. S. 43, 40. — Vgl. शक्रमातृका.

शक्रजात m. = शक्रज ÇABDAR. im ÇKDr.

शक्रजानु m. N. pr. eines Affen R. 6, 73, 61.

शक्रजाल n. = इन्द्रजाल KĀLAĀKRA 4, 47. 5, 98.

शक्रजित् m. Indra's Besieger, Bez. Meghanāda's, eines Sohnes des Rāvaṇa Trik. 2, 8, 6. H. 706. R. 6, 71, 18. Ragh. 14, 83. — Vgl. इन्द्रजित्.

शक्रतरु m. eine best. Pflanze, = विजया Aush. 82.

शक्रत्व (von शक्र) n. Indra's Würde MBh. 13, 1361. R. 2, 98, 7.

शक्रदिप् f. Indra's Weltgegend d. i. Osten Çiç. 9, 26. VARĀH. BṚH. S. 21, 14.

शक्रदेव m. N. pr. eines Fürsten der Kālīṅga MBh. 6, 2253. fg. eines Sohnes des Çṛgāla HARIV. 5698.

शक्रदेवता f. Bez. einer best. Neumondsnacht MBh. 5, 4830.

शक्रदैवत n. das unter Indra stehende Nakshatra Ġeshthā VARĀH. BṚH. S. 7, 12.

शक्रदुम m. *Pinus Deodora* (देवदारु) Roxb. BHĀVAPR. im ÇKDr.

शक्रधनुस् n. Indra's Bogen d. i. der Regenbogen AK. 1, 1, 2, 12. MBh. 5, 2224. R. 3, 34, 29. 5, 39, 16. Verz. d. Oxf. H. 282, b, 37.

शक्रध्वज m. Indra's Banner MBh. 5, 5420, v. 1. (s. u. वैडाल). R. 4, 41, 50. 5, 3, 25. VARĀH. BṚH. S. 46, 74. 53, 114. ०तर् HARIV. 9881.

शक्रनन्दन m. Indra's Sohn d. i. Argūna ĠĀTIDH. im ÇKDr.

शक्रपर्याय m. *Wrightia antidysenterica* R. Br. RATNAM. 30.

शक्रपादप m. *Pinus Deodora* (देवदारु) Roxb. AK. 2, 4, 2, 33. *Wrightia antidysenterica* R. Br. RĀGĀN. im ÇKDr.

शक्रपुर n. Indra's Stadt KULL. zu M. 8, 386 als Erkl. von शक्रलोक. f. ३ dass. Kathās. 24, 72.

शक्रपुष्पिका (von शक्र + पुष्प) f. *Menispermum cordifolium* RATNAM. im ÇKDr.